

หม้อเผาและปล่องปูน

ส่วนของโรงงานผลิตปูนซีเมนต์ที่ยังคงเหลืออยู่ เป็นอนุสรณ์ว่าสถานที่แห่งนี้ครั้งหนึ่งเคยเป็นโรงงานผลิตปูนซีเมนต์ ก่อนที่ความเจริญจะขยายตัวเข้ามา และย้ายฐานการผลิตปูนซีเมนต์ไปยังโรงงานต่าง ๆ ในต่างจังหวัด

ปล่องปูนซึ่งเป็นส่วนระบายความร้อนของหม้อเผาปูนซีเมนต์ ขึ้นส่วนสำคัญสำหรับขั้นตอนการผลิตปูนซีเมนต์ เริ่มใช้ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2458 และเพิ่มจำนวนขึ้นตามกำลังการผลิตที่เพิ่มขึ้นจนถึงหม้อเผาใบที่ 6 ในปี พ.ศ. 2510

ช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 หม้อเผาที่ 1 และ 2 ได้รับความเสียหายจากการทิ้งระเบิดของทหารญี่ปุ่น วิศวกรบริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด ได้นำชิ้นส่วนของหม้อเผามาสร้างใหม่ ทำให้คงเหลือปล่องปูนจำนวน 5 ปล่อง

ปล่องปูนทั้งหมดสิ้นสุดการใช้งานลงในปี พ.ศ. 2526 เมื่อโรงงานบางซื่อหยุดการผลิตปูนซีเมนต์ทุกชนิด และเปลี่ยนแปลงบทบาทจากโรงงานผลิต เป็นศูนย์กลางการบริหารธุรกิจในปัจจุบัน

บ่อน้ำดินเป็นบ่อซีเมนต์ใช้กักเก็บน้ำดิน ซึ่งเป็นวัตถุดิบสำคัญอย่างหนึ่งในขั้นตอนการผลิตปูนซีเมนต์ น้ำดินนี้ถูกลำเลียงมาจากคอนเมือง ขนส่งมาตามท่อซึ่งวางขนานกับเส้นทางรถไฟ มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 40 เมตร ความสูง 7.8 เมตร

สองสิ่งนี้เป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญของโรงงานปูนซีเมนต์ ซึ่งโรงงานปูนซีเมนต์ของบริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด ถือเป็นโรงงานปูนซีเมนต์แห่งแรกในภูมิภาคที่เกิดขึ้นในประเทศเล็ก ๆ ท่ามกลางระบอบอาณานิคมที่นำเกรงขามในเวลานั้น

Chronology

พ.ศ. 2458	หม้อเผา 1 เปิดใช้ กำลังการผลิต 20,000 ตันต่อปี ต่อมาเพิ่มเป็น 27,000 ตันต่อปี
พ.ศ. 2465	หม้อเผา 2 เปิดใช้ กำลังการผลิต 35,000 ตันต่อปี
พ.ศ. 2472	หม้อเผา 3 เปิดใช้ กำลังการผลิต 46,000 ตันต่อปี
พ.ศ. 2487	ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 ระเบิดลงที่โรงงานบางซื่อ หม้อเผา 1 และ 2 ได้รับความเสียหายทำการปิดซ่อมแซมเป็นเวลา 3 เดือน
พ.ศ. 2506	หม้อเผา 4 และ 5 เปิดใช้ กำลังการผลิต 100,000 ตันต่อปี
พ.ศ. 2513	หม้อเผา 6 เปิดใช้ กำลังการผลิต 190,000 ตันต่อปี
	ปรับเปลี่ยนหม้อเผา 3 เป็นหม้อเผาสำหรับผลิตปูนซีเมนต์ขาว เริ่มผลิตได้ในปี พ.ศ. 2514 ด้วยกำลังการผลิต 25,000 ตันต่อปี
พ.ศ. 2524 - 2525	เริ่มหยุดใช้งานหม้อเผาต่าง ๆ ยุติการผลิตโดยสิ้นเชิงในปี พ.ศ. 2526